SVENSKA CANADA- TIDNINGEN, HAS THE LARGEST CIRCULATION OF ANY SWEDISH NEWSPAPER IN CANADA

Svenska Canada-Tidningen

The Swedish Canada News

ÅRG. (Year) 25. LÖSNUMMER 5 CENTS. WINNIPEG, MAN., ONSDAGEN DEN 31 OKTOBER, 1917. No. 44

Prov. Librarian dec.17 Winnipeg

Folkbibliotek

För S. C. T. av AXEL J. CARLSON.

Inträsset för den under utredning varande svenska folkbiblioteksrörelsen i Canada synes vara, som väntat, stort bland våra landsmän och visar detta inträsse svenskarnes behov av och längtan till hemlandets litteratur. Att det påbörjade arbetet rönt motstånd från visst håll är beklagligt, alldenstund dessa motståndare ännu icke ens känna de linjer, efter vilka rörelsen kommer att arbeta. Dessa linjer känner ännu icke någon i detalj, endast blotta namnet "folkbibliotek" angiver rörelsens syfte och någon kännedom om innebörden av detta namn borde utesluta varje misstro.

Motståndet, som jag för övrigt tror snart skall brytas eller vika av sig självt, är i dubbel måtto beklagligt därför att tanken bakom detta arbete är en ädel och behjärtansvärd sådan, utan minsta spår av oärlighet eller själviska begärelser; beklagligt därför att det fanns personer villiga och genast redo att offra krafter och även medel för tankens realiserande.

Innan jag går vidare in på några belysaningar i ämnet vill jag, på förekommen anledning, uttala mig angående angreppet på den komité, som tagit utredningen av arbetet omhänder. Det var nämligen Canada Posten som frågade vilken myndighet denna komité hade till detta arbete. En sådan fråga kan endast komma från håll varest man är totalt omedveten om socialt och kulturellt arbete. Det vore icke något mera ur vägen att fråga: "Vilken myndighet har t. ex. Centralkomitén i Winnipeg?" Eller behöver jag ha någon myndighet bakom mig för att kunna sprida litteratur bland svenskarne, om nu detta vore min önskan att så göra? Denna komité blev tillsatt efter att ett stort antal svenskar, religiösa och icke-religiösa, uttalat en önskan härom. Denna önskan finner sin genklang varhelst svenskar finnas samlade eller skingrade. Det är icke fritänkares fiffiga påhitt till propaganda, ej heller goodtemplares uppslag till vinnandet av popularitet eller något i den stilen. Men det är en djup, allmänsklig svenskhets röst som talar, ropar efter vetande och kunskap på alla områden. Att denna röst gav sitt eko vid sommartinget vid Round Lake var en tillfällighet. Förr eller senare har denna röst gjort sig förnimbar. Var är icke huvudsaken.

*

Vi unga, som framlevat våra barndoms och tidigare ungdomsdagar i Sverige, och ni gamla likaså — vi minnas de dagar då det erkända svenska folkupplysningsarbetet började skjuta fart därhemma. Vi minnas hurusom vid den tiden och tidigare, den modärna litteraturen och för övrigt all litteratur, med undantag måhända av "gottköpslitteratur" a la "Nick Carter" och "Buffalo Bill", detektiv och glödande kärleksromaner, var förbehållen de bättre bemedlade klasserna.

De mindre bemedlade, arbetarne och lantbefolkningen, voro avskilda från den bättre litteraturen dels därför att de icke hade råd att tillägna sig den och dels på grund av att de icke kände denna litteratur. Hade de råd, så visste de likväl icke vad att läsa eller hur att läsa. Detta skulle folk-

(Forts. å sid. 5.)

De svenska postsäckarna.

De befinna sig fortfarande hos brittiska beskickningen.

I pressläggningsögonblicket meddelas, att den engelska ambassaden i Washington beslutat att öppnade överlämna till svenska legationen de omskrivna postsäckarna, som beslagtagits i Halifax. Ambassadens beslut har fattats på grund av den bestämda försäkran å Sveriges sida, att postsäckarne icke innehålla något annat än de statistiska uppgifter om Sveriges utrikeshandel, vilka nödvändigt behövas för underhandlingen med The War Trade Board.

Trots amerikanska regeringens vänliga påstötning befinna sig de beslagtagna postsäckarne och lådorna med svensk diplomatisk post fortfarande i engelsmännens händer och det tyckes vara ovisst, när de tänka släppa dem ifrån sig. Att Sveriges representanter i Washington ej vänta det så snart, framgår därav att de svenska regeringsdelegaterna Axel R. Nordvall och dr Hjalmar Lundbohm, enligt vad det i fredags å. d. meddelades genom Associated Press, begärt att svenska utrikesdepartementet skall sända med kabeltelegram, de statistiska uppgifter, som Förenta Staternas krigshandelsnämnd anhållit att få taga del av och som röra konsumtion, produktion, export och import. Dessa statistiska uppgifter befinna sig i de postsäckar som de brittiska myndigheterna lagt beslag på och som nu kvarhållas i brittiska ambassaden i Washington.

Neutrala länders sändebud i Washington, bland dem sydamerikanska republikers, ha börjat öva påtryckning hos Förenta Staternas regering i syfte att förmå den medla i detta mellanhavande mellan Sverige och Storbritannien. De befara nämligen att liknande kan hända någon av dem, om de brittiska myndigheterna få behålla vad de tagit i Halifax. Det påstås också att Förenta Staterna önskar saken klarerad och har genom ambassadör Page anhållit att England skall släppa ifrån sig den konfiskerade posten.

Hur det än kommer att gå i detta fall, finns det anledning förmoda att England ej ämnar upprepa tilltaget. Det framgår åtminstone av den underrättelse som i torsdags å. d. anlände till Washington att de brittiska myndigheterna godhetsfullt tillåtit den senaste svenska diplomatiska postförsändelsen — med baron Akerhielm som kurir — att passera. I meddelandet säges att baron Akerhielm fick fortsätta resan utan att underkastas förhör.

ÅTER EN FLYGOLYCKA.

Två svenska officerare omkomma i en flygolycka vid Malmslätt.

Duktiga flygare.

En fruktansvärd olycka inträffade den 26 september på förmiddagen vid Malmslätt, varvid två löjtnanter, frih. H. von Blixen-Finecke och frih. H. G. Pfeiff, den sistnämnde vid Vestgöta regemente, omkommo.

De båda flygarna hade efter en flygning landat vid Rosens backe åt Lagerlundahållet. Vid landningen inträffade en explosion, varvid maskinen antändes. Då folk kom tillstädes voro båda förkolnade lik.

Olyckan förorsakades av en explosion i motorn. När maskinen tog marken exploderade även hela bensintanken, varvid båda flygarna övergötos med brinnande bensin och inom kort voro alldeles förbrända.

När folk anlände till platsen hade löjtnant Blixen-Finecke hela motorn liggande över sig och var fullständigt krossad. En uppgift att löjtnant Pfeiff skulle ha levat en liten stund efter nedslaget är oriktig. Han hade i huvudet svåra skador, som visade att han vid nedslaget slagit huvudet hårt mot marken.

De båda omkomna flygarne hade gjort sig kända som två av Sveriges duktigaste arméflygare. Särskilt löjtnant Fr. von Blixen-Finecke på Näsbyholm, född 1886 och son till hovjägmästaren frih. Fr. von Blixen-Finecke på Nynäsholm i dennes andra gifte med grevinnan Krag-Juel-Wind-Frijs.

Löjtnanten vid Vestgöta regemente frih. Hilding Pfeiff var född 1882.

Ur senaste Sverige-post.

— En medarbetare i Socialdemokraten uppgiver sig härom natten ha lakttagit fyra personer sysselsatta i en källare i huset Linnégatan 4, skrives den 27 september. Tre av de lakttagna personerna höllo på nere i källaren, medan den fjärde gick på vakt utanför. I det svaga ljuset från en lykta syntes de sysselsatta med ett på golvet liggande föremål. Vidare har han lakttagit att de försvunno i en stor privatbil och hade med sig något paket från källaren. Det uppgives att polisen avlade ett besök vid den mystiska källaren dagen före det ovan omtalade besöket. När man fann att källarens massiva järndörr var låst avlägsnade sig detektiverna för att återkomma följande dag, men då var det antagligen för sent. Detektivchefen Hallgren har icke velat inlåta sig på vad man kom till för resultat i källaren, men han dementerar att man påträffade några bomber eller gifter samt att man skulle ha påträffat något vapenförråd.

— För förfalskning och bedrägeri har häktats stadsingenjören i Lindesberg Lambert Rönning. Han har förfalskat sina egna tjänstgöringsbetyg. Rönning, som är född i Vermland och omkring 28 år gammal, har erkänt. Rönning har sedan i januari 1916 varit anställd i stadens tjänst som elektrisk driftsingenjör, och antogs av stadsfullmäktige därtill på utmärkta betyg, utfärdade av Trollhättans vattenkraftsanläggning och Hemsjö kraftaktiebolag m. fl. platser, där han enligt betygen varit anställd. Samtliga de betyg, på vilka han erhållit platsen, äro förfalskade. Betygen om avlagd studentexamen samt examen vid Chalmers institut i Göteborg har han även erkänt vara falska och utgöra avskrifter av en annan persons betyg. Den enda skolunderbyggnad han erhållit är folkskolan och en handelskurs i Karlstad.

— Till legationssekreterare vid svenska beskickningen i Köpenhamn har utsetts förste sekreteraren i utrikesdepartementet, jur. kan. N. F. C. Wikstrand.

— Flygposttrafik skall inrättas mellan Malmö och Köpenhamn, påstås det.

— Dr Erik Hedén vill ha ersättning av allmänna medel, för det han oskyldigt suttit häktad. Han har preciserat beloppet till 505 kronor, och mot det har justitiekanslären ingenting att invända. Som bekant satt dr Hedén häktad samtidigt med de s. k. "landsförrädarne" Röda Z. och Oljelund. De sistnämnda dömdes till fängelsestraff, men dr. Hedén frikändes.

DEN NYA SVENSKA REGERINGENS PROGRAMFÖRKLARING.

Svenska generalkonsultet i Montreal har till S. C. T. överlämnat nedanstående från utrikesdepartementet i Sverige på telegrafisk väg mottagna programförklaring av den nya svenska regeringen.

Sedan ministären utnämnts yttrade Statsministern till statsrådsprotokollet följande:

"I anslutning till de förklaringar jag har haft äran lämna Eders Majestät, då jag erhöll uppdraget att bilda ministären, önskar jag i korthet framlägga några av de viktigaste principer mina kolleger och jag önska fullfölja i egenskap av medlemmar av regeringen.

Vår viktigaste uppgift skall vara, att i enlighet med de svenska statsmakternas vid upprepade tillfällen uttalade avsikt och svenska folkets tydligt uttryckta önskan, obrottsligt upprätthålla landets neutralitet med iakttagande av fullständig opartiskhet gentemot båda de krigförande parterna samt fullfölja handelspolitiken i anslutning härtill.

Vår livliga önskan är att fullfölja och med alla medel söka vidare utveckla det samarbete som under världskriget etablerats mellan de tre skandinaviska konungarikena. Vi giva vår varmaste anslutning till de ansträngningar, som på olika håll utvecklas för att efter det krig, som nu ödelägger världen, åstadkomma en varaktig, fred och en internationell rättsordning, som är i stånd att garantera och möjliggöra en minskning av försvarsbördorna. Det är tydligen omöjligt att under kriget utreda frågan om begränsning av vårt nationella försvar och dess anpassning efter landets ekonomiska krafter och den fredliga civilisationens fordringar, men vi vilja uttala vår övertygelse att detta problem skall efter kriget bliva föremål för en grundlig undersökning, som skall taga hänsyn till den internationella situation, som då skall uppkomma.

Till följd av de krigförande maktemas hållning beträffande handelns och de neutrala staternas förhållanden, har landets förseende med förnödenheter, dess livsproblem och frågan om industriens upprätthållande, mött ständigt ökade svårigheter och den nuvarande situationen är synnerligen allvarsam. Till följd härav är det absolut nödvändigt att regeringen och hela nationen förena sina krafter för att finna medel att om möjligt lindra det tryck, som vi för närvarande äro utsatta för och att genomgå kristiden utan alltför stora lidanden. Det är därför nödvändigt att alla ansträngningar göras för att till det yttersta utnyttja landets egna resurser, för att uppmuntra och utveckla produktionen särskilt av oundgängligt nödvändiga födoämnen, för att rättvist utjämna producenters och konsumenters intressen och för att i största möjliga utsträckning upprätthålla handelsförbindelserna med utlandet.

De svåra tider, som vårt folk nu genomgått, hava med en alldeles särskild styrka visat nödvändigheten av att söka genom en verkligt demokratisk politik inom samhällslivets olika områden förena nationens alla krafter i arbetet för landets väl. Vid de nyligen avslutade valen till Riksdagens andra kammare har en stor majoritet uttalat sig till förmån för åtskilliga konstitutionella reformer, i första hand sådana som avse baserande av den kommunala rösträtten på en lika rösträtt för alla dem som betala kommunalskatt, vidare utsträckande av den politiska rösträtten till kvinnorna efter samma principer som för männen, slutligen revision av vissa lagbestämmelser som f. n. inskränka rösträtten.

Vi ämna ofördröjligen låta utarbeta ett förslag rörande dessa konstitutionella reformer på det att Eders Majestät måtte snarast möjligt kunna framlägga dem för riksdagen."

Italienarna hotas med nederlag

Tysk-österrikiska trupper gå snabbt och segrande fram mot italienarna.

Hundra tusen fångar tagas.

Fransmän och britter göra nya lyckade framstötar mot tyskarna.

Tysk reträtt.

Onsdagen den 24 oktober. — Tyskarna anföllo i måndags kväll en av de nyligen tagna tyska positionerna i Flandern och tvingade de trupper, som höllo den, tillbaka. — Tyskarna ha sökt landsätta trupper nära Moisekull Manor, åtta mil norr om Werder, men hindrats av ryssarna. — Den franska ministären kvarsitter oförändrad med undantag av utrikesminister Alexandre Ribot, som ersatts med Louis Barthou. — De franska trupperna gjorde i går morse en kraftig framstöt på en sex mil lång front från öster om Vauxaillon till Pargny-Filain. Många viktiga positioner togos och 18,000 tyskar togos till fånga. Byn Chavignon föll i fransmännens händer. — Den österrikisk-schweiziska gränsen har stängts på grund av oroligheter i Österrike. Flera ammunitionsfabriker ha blivit förstörda.

Torsdagen d. 25 okt. — Österrikisk-tyska trupper ha börjat en kraftig offensiv på en 23 mil lång front mot italienarna från Monte Rombin söderut genom Flitch och Tolmino och vidare söderut till Bainsizzaplatån, tio mil sydost om Gorizia. De ha redan tagit flera positioner. Troligt är att tyska förstärkningar i denna offensiv tagits från den tysk-ryska fronten mellan Dvina och Riga-bukten, där tyskarna på en ganska stor front — det uppgives omkring 15 mil nära Pskoff och i trakten av floden Jasgel — dragit sina trupper tillbaka. — 17 fartyg av över 1,600 ton ha blivit sänkta och åtta därunder. — Tyska försök att åter landsätta trupper på Werderhalvön ha omintetgjorts. Kronstadt håller på att utrymmas av den civila befolkningen. — Fransmännen ha ytterligare avancerat på Aisnefronten mellan Chavignon och Mont des Signes. Lantgården Rohay har tagits av fransmännen.

Fredagen d. 26 okt. — Fransmännen gingo i går åter till anfall mot tyskarna och tvingade dessa att övergiva Monkey mountain, öster om Vauxaillon, byn och skogen Pinon, byn Pargny-Filan och flera andra punkter. De franska trupperna stå nu endast åtta mil från Laon, en viktig järnvägsknut. 12,000 fångar ha tagits. — Den franska deputeradekammaren röstade i går i favör för ministären med 288 röster mot 137. — Tyskarna och österrikarna gå fortfarande framåt med oroväckande fart mot italienarna. 10,000 italienare ha tagits till fånga. — Den frivilliga tyska reträtten på den ryska fronten fortsätter. Tyskarna äro nu tillbaka till Rodenpois-Turkalnlinjen. De ha under reträtten förstört allt i deras väg. Från Petrograd meddelas, att reträtten antagligen har till ändamål att fullborda Rigas befästande. Tyskarna ha förkortat sin östersjölin-

(Forts. å sid. 5.)

Förtjänsterna på kol fixerade.

En regeringsorder har utfärdats från Ottawa om försäljningen av kol i Canada. Alla importörer och handlare med kol måste hädanefter ha license. Mäklare tillåtas en maximiförtjänst av 30c. per ton, grosshandlare 35c. och minutförsäljare 50c. Om så behöves, kan regeringen lägga beslag på kol, som finnes på lager hos privata konsumenter.

Den nye vicekonsuln.

Olof Hanson.

Vi ha idag nöjet återgiva dragen av den nyutnämnde svenske vicekonsuln i Prince Rupert, B. C., Olof Hanson, om vars utnämning nämndes i S.C.T. av den 17 oktober. Till vad som då meddelades om mr Hanson kan läggas, att han kom till Förenta Staterna 1902. Åren 1904—5 genomgick han Northwestern Business College i Spokane, Wash. På våren 1907 emigrerade mr Hanson till Canada och kom till Prince Rupert 1909. År 1911 ingick han äktenskap.

Tyske rikskanslären begär avsked.

Men kejsaren vill icke släppa honom.

Den tyske rikskanslären, dr. Georg Michaelis, inlämnade förra veckan sin avskedsansökan till kejsar Wilhelm. Denne önskar emellertid, att dr. Michaelis står kvar, ehuru majoriteten i riksdagen begär hans huvud.

De sociala, ekonomiska och politiska uppgifterna ha överförts från inrikesministeriet till det nya ekonomidepartementet.

Vicekanslär Helfferich har befriats från administrationen av inrikesministeriet. Undersekreteraren i inrikesdepartementet har utnämnts till inrikesminister. Understatssekreterar Rudolph Schwander har utnämnts till statssekreterare för ekonomidepartementet.

Margarin får säljas.

Tillverkningen och försäljningen av margarin, som sedan åttiotalet varit förbjudna i Canada, äro nu tillåtna. En regeringsorder har nämligen utfärdats från Ottawa, som upphäver förbudet.

OBSERVERA!

Som man på många håll icke synes fått klart för sig, huruvida barn till svenska föräldrar, som uttaga medborgarpapper i Canada, bliva medborgare i landet eller icke, bedja vi att härmed få citera Section 36 of Chapter 77, R. S. C. 1906. Denna paragraf lyder, som följer:

"If the father, or the mother being a widow, has obtained a certificate of naturalization within Canada, every child of such father or mother, who during infancy, has become resident with such father or mother within Canada, be deemed to be a naturalized British subject."

Med andra ord: Minderåriga barn till föräldrar, som uttaga medborgarpapper i Canada, bliva automatiskt brittiska medborgare.

Nya ministrar i ministären

Senator G. D. Robertson och Hon. A. K. MacLean ministrar utan portfölj.

Också en arbetarrepresentant

Två komitéer inom ministären tillsättas av Sir Robert Borden.

Val förestående.

Hon. A. K. MacLean, K.C., en framstående liberal från Nova Scotia och senator G. D. Robertson ha blivit utnämnda till ministrar utan portfölj och avlade i tisdags f. v. ämbetseden. Sir Robert Borden har uppgivit, att de senare komma att få högre platser i ministären — kanske.

Senator Robertson kallas av premiärministern arbetarrepresentant. Inom arbetarvärlden vill man emellertid icke kännas vid honom. Och f. ö. har han ju bara blivit kontorspojke åt koalitionsregeringens storgubbar!

Två komitéer inom kabinettet ha även tillsatts, nämligen "war committee of the cabinet council" och "reconstruction and development committee". Den förra komitén skall huvudsakligen ägna sig åt krigföringen och den senare åt de inre förhållandena under kriget. De ha följande sammansättning:

War Cabinet.

Chairman, Sir Robert Borden.
Vice-chairman, Hon. N. W. Rowell, president of the privy council.
Major General Newburn, minister of militia and defence.
Sir Thomas White, minister of finance.
Hon. C. C. Ballantyne, minister of marine and fisheries, and naval service.
Hon. C. J. Doherty, minister of justice.
Hon. F. B. Carvell, minister of public works.
Hon. A. L. Sifton, minister of customs.
Hon. P. E. Blondin, postmaster general.
Sir Edward Kemp, minister of overseas military forces.

Reconstruction and Development Committee.

Chairman, Sir Robert Borden.
Vice-chairman, Hon. A. K. MacLean.
Sir George Foster, minister of trade and commerce.
Sir Thomas White, minister of finance.
Hon. J. D. Reid, minister of railways and canals.
Hon. J. A. Calder, minister of immigration and colonization.
Hon. Arthur Meighen, minister of the interior.
Hon. T. A. Crerar, minister of agriculture.
Sir James Lougheed, chairman of the military hospitals commission.
Hon. Senator Robertson, minister without portfolio.

Valdagen kommer antagligen att tillkännagivas i november. Man gissar fortfarande på d. 17 december.

Guvernör för New South Wales.

Sir Walter Davidson, guvernör för Newfoundland, har avrest till New South Wales, för vilken koloni han blivit tunämnd till guvernör.

Saskatchewans legislatur sammankallas.

Den första sessionen av Saskatchewans fjärde legislatur, som valdes i juni månad, har sammankallats till d. 13 november.

Fyra nya senatorer.

Dr. F. L. Schaffner, Manitoba, W. B. Willoughby, Saskatchewan samt överste J. D. Taylor och G. H. Barnard, British Columbia, ha blivit utnämnda till senatorer. Fem lediga senatorsplatser återstå att besätta, men man tror, att de komma att få stå tomma

UR TYSK FÅNGENSKAP.

En svensk soldat, som gjorde fem rymningsförsök i Tyskland.

En ihärdig man.

En svensk soldat, som upplevat mindre vanliga händelser, pte. Andrew Nelson från Erinview, Man., återkom nyligen till Winnipeg. Mr. Nelson, som i april 1915 blev tillfångatagen av tyskarna, försökte icke mindre än fem gånger rymma ur fångenskapen, men misslyckades fyra. Den femte gången lyckades han emellertid och nådde Holland i juli i år, såsom redan förut i korthet nämnts i denna tidning. Mr Nelson har en hel del märkliga saker att berätta, och ehuru man, såsom oftast med återvända soldater, antagligen får taga en hel del av vad han säger med en viss reservation — det framgår tydligen av interpjuer i den engelskspråkliga pressen, att han bedömt en del förhållanden i Tyskland fel — så kan det dock för svenska läsare vara av ett visst inträsse att lyssna till honom.

Mr Nelson tog värvning i augusti 1914 i åttonde bataljonen i Winnipeg, vilken snart transporterades till England och till fronten. I det första slaget vid Ypres kom han undan med endast ett litet sår i handen och blev i tillfälle att vara med i det andra slaget vid Ypres. Han kan icke minnas, när han blev tillfångatagen, men han beräknar, att det måste ha varit den 25 april, 1915.

Tre dagar senare återkom han till medvetande. Han befann sig bakom de tyska linjerna — som krigsfånge. Han var mycket svårt sårad. Han hade icke mindre än trettiofyra shrapnelsdelar i kroppen, och en kula hade gått igenom ena sidan och förstört några revben. Under sju månader låg han under läkarbehandling. Han hade även blivit gasförgiftad och kände i flera månader effekten därav. Han var förlagd i Cambrai, men förflyttades senare till det stora fånglägret i Münster, där 16,000 fångar av alla slag voro internerade under bevakning av brutala vakter, enligt mr Nelsons uppgift. Tre månader senare försökte Nelson fly. Men vid själva gränsen överraskades han av en tysk patrull och återfördes till Münster. Under hela vägen dit blev han illa slagen. Rymningsförsöket kostade honom 14 dagar i mörk cell på vatten och bröd.

Omedelbart efter utjänat straff gjorde han ett nytt rymningsförsök, men kom endast 35 mil från fånglägret, då han upptäcktes, när han simmade över en kanal, och blev gripen. Åter prygel och 14 dagars fängelse i mörk cell. De följande fjorton dagarna tvingades han att 14 timmar om dagen stå i givaktställning i stekande sol.

Med en del andra fångar sändes Nelson till Mittau på den tysk-ryska fronten, där de fingo befallning att gräva löpgravar åt tyskarna. Då Nelson och en del av de andra fångarna nekade att så göra, blevo de "korsfästa", d. v. s. på ett synnerligen smärtsamt sätt bundna vid träd. I 18 dagar stod vår landsman sålunda korsfäst, då hans ena arm avbröts genom den brutala behandlingen. Detta räddade honom från ytterligare tortyr och han sändes tillbaka till Münster.

Här gjorde Nelson sitt tredje rymningsförsök. Denna gång sökte han nå den schweiziska gränsen, vilket även lyckades efter nio dagar. I ytterligare nio dagar kröp han utmed gränsen och sökte komma över, men utan att lyckas. Elektriska ledningar och annat skydd hindrade honom att komma över, och han blev under sömn tillfångatagen och återförd till Münster. Han dömdes här till två månaders fängelse på vatten och bröd, men försökte rymma, innan han ens börjat avtjäna straffet. Han hann emellertid denna gång endast tio mil, då han blev gripen. Denna gång lät man honom förstå, att han skulle bli arkebuserad, om han sökte åter rymma.

Andrew Nelson.

Men Nelson hade icke uppgivit hoppet om friheten. Han hade gömt en gammal tysk uniform och köpt ett åkta järnkors. Han hade även kommit över en revolver. Iklädd den tyska uniformen och järnkorset började han mitt på ljusa dagen vandra mot gränsen och sköt komma över, men utan att lyckas. Elektriska ledningar och annat skydd hindrade honom att komma över, och han blev under sömn tillfångatagen och återförd till Münster. Han dömdes här till två månaders fängelse på vatten och bröd, men försökte rymma, innan han ens börjat avtjäna straffet. Han hann emellertid denna gång endast tio mil, då han blev gripen. Denna gång lät man honom förstå, att han skulle bli arkebuserad, om han sökte åter rymma.

Men Nelson hade icke uppgivit hoppet om friheten. Han hade gömt en gammal tysk uniform och köpt ett åkta järnkors. Han hade även kommit över en revolver. Iklädd den tyska uniformen och järnkorset började han mitt på ljusa dagen vandra mot gränsen och sköt komma över, men utan att lyckas. Elektriska ledningar och annat skydd hindrade honom att komma över, och han blev under sömn tillfångatagen och återförd till Münster. Han dömdes här till två månaders fängelse på vatten och bröd, men försökte rymma, innan han ens börjat avtjäna straffet. Han hann emellertid denna gång endast tio mil, då han blev gripen. Denna gång lät man honom förstå, att han skulle bli arkebuserad, om han sökte åter rymma.

Vid gränsen mötte emellertid svårigheter från den tredubbla linjen vakter. Han tog språnget och rusade genom vaktlinjerna och man blev så förvånad, att man icke kom sig för att hindra honom. Ett helt regn av kulor sändes emellertid efter honom, och det var ett under, att han icke träffades. Själv tömde Nelson sin revolver och fällde en tysk vakt.

Nu var han i säkerhet och befann sig snart i England, där han ingick äktenskap. Han skickades hem till Canada, men hans hustru måste kvarstanna i England för att avvänta lägenhet att komma efter sin man. Nu går Nelson i väntan på sin farm i Erinview, långt från Europas blodiga slagfält, från vilka han har mindre ange-

En göteborgare miljonsvindlare

Jobbaren Einar Hugo Lundström i Göteborg begår självmord och orsakerna därtill.

Åtnjöt stort förtroende.

Många fallisemang ha blivit en följd av hans misslyckade spekulationer.

1 miljoner.

I S.C.T. omtalades i ett telegram från Sverige, att en "jobbare", grosshandlaren Einar Hugo Lundström i Göteborg tagit livet av sig — hans lik anträffades i hamnen vid Långedrag — och att han genom misslyckade spekulationer ådragit sig förluster, som uppgå till mellan 20 till 30 miljoner kronor, samt att hans svindelaffärer haft till följd aft många framstående privata och affärsmän stupat, finansiellt sett.

Den oss nu tillhandakomna posten från Sverige är daterad några dagar efter det Lundströms självmord ägde rum och efter upptäckten av hans svindelaffärer samt innehålla huvudsakligast uppgifter om utredningen av denne storjobbares affärer. Listan över hans offer växer med ofantlig hastighet. Det finnes snart inte en göteborgare, skriver en tidning, som inte har förlorat åtminstone några tusen på affären.

Lundström var född 1877, samt sörjes, enligt dödsannonsen, av hustru, född Ericson, en son Bertil, föräldrar och syskon. Lundströms bortgång och det finansdrama, som står i samband därmed, ha givetvis väckt en pinsam stämning över hela landet. L. hörde till Göteborgs mera kända personligheter, och han hade många vänner, en toujour och älskvärd man som han var. Särskilt skall han komma att saknas i jägare- och sportkretsar, där han i åratal varit en av förgrundsfigurerna. Han var duktig och passionerad jägare och arrenderade betydande jaktmarker ute på landsbygden, bl. a. på Dal. Han var på sin tid framstående tennis- och curlingspelare, motorbåtsman, bilist, o. s. v. På Göteborgs gator var han en välkänd typ.

Utredningen av Lundströms affärer ha ännu — den 27 sept. — icke bragt någon reda i den trassliga härvan, men så mycket kan sägas att hans passiva äro enorma. Efter vad man hittills kunnat döma torde de uppgå till bortåt 20 miljoner kronor, möjligen ännu mera. I detta belopp ingå dock upplagrade vinster från föregående spekulationer. Huruvida dessa vinster varit imaginära eller verkliga har ännu icke utretts.

Med rätta kan man fråga sig, hur det varit möjligt för Lundström att samla på sig dylika belopp i skulder. Förklaringen torde få sökas i det förtroende han som smart spekulant åtnjöt bland en mängd människor, både i Göteborg och på andra platser. Själv hade han till årets taxering deklarerat en inkomst av icke mindre än 810,000 kr. Huruvida denna inkomst varit riktig eller icke, därom vet man i nuvarande stund ingenting. De affärer man hade tillfälle kontrollera, inbrakte honom omkring 50,000 kr. i årsvinst. De utgjordes av pappers- och kortvaruaffärer en gros under hans eget firmanamn A.-B. Thormählen & Löfstrand, som gjorde rätt betydande affärer i ullstrumpor, samt Göteborgs gummireparationsverkstad, vilken nu på grund av gummibristen fått sin verksamhet reducerad, men förut givit relativt god avkastning. Den av Lundström grundade cigarrettfabriken A.-B. Prince of Wales hade övertagits avtagits av Tobaksmonopolet, men bolagets affärer äro ännu ej avvecklade.

På Lundströms kontor hade man ej fått någon inblick i hans privata affärer och för de ovannämnda förde han själv huvudboken. Det är emellertid bekant att han under början av högkonjunkturen bedrev omfattande aktiespekulationer, som det tycktes med framgång.

(Forts. å sid. 5.)

Sarah Bernhardt 73 år.

Sarah Bernhardt fyllde i tisdags f. v. 73 år. Hon vistas f. n. i Förenta Staterna och åtnjuter utmärkt hälsa.